

BELÜGYI KÖZLÖNY

A BELÜGYMINISZTERIUM HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

S z á m	T á r g y	Oldal
	Miniszteri utasítás	
1/1978. (BK 6.) BM—OM	A Rendőrtiszti Főiskola Tisztképző Tagozatát végzettek kiegészítő főiskolai képzéséről — — — — —	67
	Miniszteri parancs	
14/1978. (BK 6.) BM	A magyar—csehszlovák államhatáron a határügyi főmegbízott, határ-megbízottak és helyetteseik kinevezéséről és felmentéséről — — —	68
	Intézkedés	
12/1978. (BK 6.) miniszterhelyettesi	A belügyi dolgozók jogi szakvizsgán való részvételéről — — — <i>HK 18/1980</i>	69
	Pályázati felhívás	
BM Tudománysz. Oszt.	Hadtudományi aspirantúráról — — — — —	69
298/1978. (BK 6.) BM ORFK	Közlemény	70
148., 149., 152. (BH 1978. évi 4. sz.)	Jogesetek	72

Miniszteri utasítás

A belügyminiszter
és az

oktatási miniszter

1/1978. (BK 6.) BM—OM számú

együttes utasítása

a Rendőrtiszti Főiskola Tisztképző Tagozatát
végzettek kiegészítő főiskolai képzéséről

A belügyi feladatok eredményesebb ellátása érdekében a Rendőrtiszti Főiskola Tisztképző Tagozatát (a továbbiakban: Tisztképző Tagozat) végzettek kiegészítő főiskolai képzésére kiadjuk az alábbi

u t a s í t á s t:

1. A Belügyminisztérium állományába tartozó Tisztképző Tagozatot végzett rendőrtisztek — a tanulmányaik befejezésétől számított öt éven belül — a szervek vezetőinek javaslatára a Rendőrtiszti Főiskolán (a továbbiakban: Főiskola) ki-

egészítő tanulmányokat folytathatnak és főiskolai képesítést szerezhhetnek.

2. A kiegészítő képzés levelező tagozaton történik, a tanulmányi idő két év.

3. Mentessülnek a hallgatók az olyan tárgyak foglalkozásain való részvétel és a vizsgák alól, amelyeket a főiskolaival azonos óraszámban tanultak és amelyekből a Tisztképző Tagozaton eredményesen vizsgáztak.

4. Azokból a tárgyakból, amelyeket a hallgatók kisebb óraszámban tanultak vagy amelyeket a Tisztképző Tagozaton nem oktattak, a Főiskola tantervében, valamint tanulmányi- és vizsgaszabályzatában foglaltak figyelembe vételével kell a kiegészítő tanulmányokat folytatni és az előírt vizsgákat letenni.

5. A hallgatók a főiskolai szakdolgozat elkészítése és az államvizsgák letétele alól nem mentesíthetők.

6. A kiegészítő tanulmányok rendjét a Főiskola parancsnoka állapítja meg és a személyügyi miniszterhelyettes hagyja jóvá.

7. Ez az utasítás kiadása napján lép hatályba.

Benkei András s. k., dr. Polinszky Károly s. k.,
belügyminiszter oktatási miniszter

Miniszteri parancs

A Magyar Népköztársaság belügyminiszterének

14/1978. (BK 6.) számú

p a r a n c s a

a magyar—csehszlovák államhatáron
a határügyi főmegbízott,
határmegbízottak és helyetteseik
kinevezéséről és felmentéséről

A Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között a magyar—csehszlovák államhatáron való együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról Prágában, 1976. év november hó 19. napján aláírt egyezmény értelmében — az 1053/1977. (XII. 31.) MT számú határozat 36. pontja alapján —

k i n e v e z e m :

Tóth Imre határőr vezérőrnagyot a magyar—csehszlovák államhatárra határügyi főmegbízottnak,

Hajós Sándor határőr vezérőrnagyot,

Balogh Sándor határőr ezredest,

Czukor József határőr ezredest, a magyar—csehszlovák államhatárra határügyi főmegbízott helyetteseinek,

Dr. Árva József határőr alezredest,

Dr. Nagy Károly rendőr századost, a magyar—csehszlovák államhatárra a határügyi főmegbízott állandó szakértőinek,

Csele József határőr ezredest (1. határőr kerület) a magyar—csehszlovák 1. számú határszakaszon határmegbízottnak,

Greguss Géza határőr alezredest (1. határőr kerület),

Tóth Tibor határőr őrnagyot (1. határőr kerület),

a magyar csehszlovák államhatár 1. számú határmegbízott helyettesnek.

Vincze Zoltán határőr alezredest (10. határőr kerület) a magyar—csehszlovák 2. számú határszakaszon határmegbízottnak,

Kasza Géza határőr alezredest (10. határőr kerület),

Fegyveres Márton határőr alezredest (10. határőr kerület),

a magyar—csehszlovák államhatár 2. számú határszakaszon határmegbízott helyettesnek,

Hajnal András határőr ezredest (9. határőr kerület) a magyar—csehszlovák 3. számú határszakaszon határmegbízottnak,

Ritter Ottó határőr alezredest (9. határőr kerület),

Prokaj István határőr alezredest (9. határőr kerület),

a magyar—csehszlovák államhatár 3. számú határszakaszon határmegbízott helyettesnek.

Egyidejűleg

f e l m e n t e m :

a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Csehszlovák Köztársaság Kormánya között Prágában 1956. október 13. napján a határmegbízottokról szóló egyezmény alapján kinevezett alábbi személyeket:

Csele József határőr ezredest (1. határőr kerület) határmegbízott,

Hajnal András határőr ezredest (9. határőr kerület) határmegbízott,

Vincze Zoltán határőr alezredest (10. határőr kerület) határmegbízott,

Greguss Géza határőr alezredest (1. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Liditt István határőr alezredest (1. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Ritter Ottó határőr alezredest (9. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Prokaj István határőr alezredest (9. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Takács Károly határőr őrnagyot (9. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Dobózi Szilárd határőr őrnagyot (9. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Kasza Géza határőr alezredest (10. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Fegyveres Márton határőr alezredest (10. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Polyóka Lajos határőr alezredest (10. határőr kerület) határmegbízott helyettesi,

Nováki Balázs határőr őrnagyot (10. határőr kerület) határmegbízott helyettesi feladatainak ellátása alól.

Ez a parancs kiadásának napján lép hatályba.

Benkei András s. k.,
belügyminiszter

Intézkedés

A Magyar Népköztársaság

belügyminisztvere

személyügyi

és a

pénzügyi-anyagi-műszaki helyetteseinek

12/1978. (BK 6.) számú

együttes intézkedése

a belügyi dolgozók jogi szakvizsgán való részvételéről

A belügyminiszttertől kapott felhatalmazás alapján a jogi doktori oklevéllel rendelkező belügyi dolgozók felkészültségének magasabb szintre emelése érdekében, a jogi szakvizsgán való részvétel szabályozására kiadjuk az alábbi

intézkedést:

1. Az a belügyi dolgozó, akinek munkaköréhez, vagy az utánpótlási és képzési tervben tervezett munkaköréhez (a továbbiakban: tervezett munkaköréhez) a képesítési követelmények a 12/1976. (XI. 6.) IM számú rendeletben előírtaknak megfelelő képzettség megszerzését teszi szükségessé, és a jogi szakvizsgát szabályozó hatályos jogszabályok követelményeinek megfelelő, a jogi szakvizsga letételére jelentkezhet.

2. A jogi szakvizsga belügyi jelöltje — a munkaköréhez (tervezett munkaköréhez) előírt képesítési követelménynek megfelelő — elővizsgára-, valamint szakvizsgára előkészítés céljából a 12/1976. (XI. 6.) IM számú rendelet 4. §-ban meghatározott szervek tanfolyamán vehet részt.

3. Az elővizsga előkészítő tanfolyamra a belügyi dolgozó évente december 15-ig szolgálati jegyen jelentkezhet, mellékelve az előkészítő tanfolyamot szervező szerv által kiadott jelentkezési lapot.

4. A BM Hatásköri Lista 12. pontjában felsorolt vezetők, az államtitkári-, főcsoportfőnökségi titkárságok beosztottjai esetében a titkárság vezetők az elővizsga előkészítő tanfolyamra jelentkezők szolgálati jegyeit és jelentkezési lapjait évente január 15-ig indoklást tartalmazó átirattal a BM IV/I. csoportfőnöknek küldjék meg.

5. A BM IV/I. csoportfőnök a jelentkezéseket összesítse, azok indoklottsága tekintetében a BM IV/II. csoportfőnök állásfoglalását kérje meg.

6. A jogi szakvizsgákkal kapcsolatos további ügyintézés — kivéve a 11. pontban foglalt pénzügyi feladatokat — a BM IV/I. Csoportfőnökség hatáskörébe tartozik.

7. Belügyi dolgozó a 12/1976. (XI. 6.) IM számú rendeletben szabályozott elővizsga tárgyak

közül a munkaköréhez (tervezett munkaköréhez) előírt képesítési követelménynek megfelelően a bírósági fogalmazó, az ügyészségi fogalmazó, az ügyvédjelölt, a jogi előadó, vagy a tanácsai jogász részére előírt tárgyakból vizsgázhat.

8. Jogi szakvizsgát belügyi dolgozó a bírói, ügyészi, ügyvédi, jogtanácsosi, vagy tanácsai jogász tagozaton tehet, a munkaköréhez (tervezett munkaköréhez) előírt képesítési követelménynek megfelelően.

9. A jogi szakvizsgával kapcsolatos előkészítő tanfolyamokon és vizsgákon való részvételt a jelölt parancsnoka biztosítja.

10. A jogi szakvizsga belügyi jelöltjét (az előkészítő tanfolyamok foglalkozásain, a vizsgákon való részvételen felül) 30 nap tanulmányi szabadság illeti meg.

Azt — a hatályos rendelkezések figyelembevételével — a jelölt által igényelt időpontokban kell biztosítani.

11. A jogi szakvizsgával kapcsolatos előkészítő tanfolyamok és vizsgák díját (díjait) a területileg illetékes pénzügyi szervek biztosítsák, kivéve a pótvizsga, valamint a megismételt vizsga díját (díjait).

Felróható okból történt mulasztás, vagy sikertelen vizsgázás esetén a jelölt a hatályos pénzügyi rendelkezések figyelembevételével a díjat (díjakat) visszatéríteni köteles.

12. A katonai ügyészi szervezet belügyi állományú tagjának jogi szakvizsgán való részvétele a legfőbb ügyész 1/1977. számú utasítása alapján történik. Jelen együttes intézkedés 10. és 11. pontjaiban foglalt jogok és kötelezettségek a katonai ügyészi szervezet belügyi állományú tagját is megilletik, illetve terhelik.

13. Ez az együttes intézkedés kiadásának napján lép hatályba. Az intézkedés hatálya azokra a belügyi dolgozókra terjed ki, akik az elővizsga előkészítő tanfolyamra 1978. január 1. után jelentkeztek.

Földesi Jenő s. k.,
hőr. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

dr. Pál Antal s. k.,
r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

Pályázati felhívás

Pályázati felhívás

az 1979. évi hadtudományi aspirantúrára

A Tudományos Minősítő Bizottság határozata alapján a Hadtudományi Szakbizottság pályázatot hirdet az 1979. évi szeptember 1-én kezdődő aspirantúrára.

1. A pályázás általános feltételei:

a) Egyetemi, akadémiai (főiskolai) végzettség;

b) általában legalább két éves gyakorlat az egyetemi, akadémia (főiskolai) végzettség megszerzése óta;

c) ösztöndíjas aspirantúra esetén 35, levelező aspirantúra esetén 40 évesnél nem idősebb kor;

d) kezdeti tudományos előélet (publikáció, tanulmány stb.).

2. A pályázás kedvező elbírálásának fontos feltétele, hogy a jelölt olyan témát válasszon, amelynek egyértelmű a társadalmi hasznossága, amely segíti a gyakorlatban felmerülő feladatok megoldását. A témaválasztáshoz irányelvül szolgálnak a kutatási és fejlesztési tervekben szereplő témacsoportok.

3. A pályázás különleges feltételei:

a) belföldi levelező aspirantúrára olyan gyakorlati munkahelyen (nem tudományos és nem tanintézeteknél) dolgozók pályázhatnak, akik publikációkkal, vagy más módon igazolni tudják, hogy kutatásaikban előrehaladtak;

b) külföldi aspirantúrához a megfelelő idegen nyelvből legalább középfokú nyelvvizsga igazolása szükséges;

c) az aspirantúra elvégzéséhez előírt feltételeket (rendkívüli szabadság, anyagi fedezet stb.) a munkahelyi vezető tudja-e biztosítani.

4. Külföldi aspirantúrára pályázni lehet a Lengyel Népköztársaságba, a Szovjetunióba.

5. A belföldi és a külföldi ösztöndíjas aspirantúra időtartama 3 év, a belföldi levelező 6—12 hónap, a külföldi levelező 4 év.

6. A pályázók 1978. október hónapban a kutatási téma elméleti alapját képező egyetemen, akadémián (főiskolán) oktatott szakmai és filozófiai ismeretekből (külföldre pályázók esetén idegen nyelvből is) felvételi vizsgát tesznek. A vizsgákon olyan szintű ismeretekről kell tanúbizonyságot tenni, amely alapján a tudományos kutatómunkára való felkészültség mind szakmai, mind ideológiai szempontból elbírálható.

7. A pályázók a pályázati kérelmet az e célra rendszeresített jelentkezési lapon, az előjáró parancsnok és az illetékes minisztériumi szerv főnökének részletes írásbeli véleményével, szolgálati úton — a Néphadsereg tagjai az MN Személyügyi Főcsoportfőnökség, a Belügyminisztérium tagjai a BM Tudományszervezési Osztály útján — 1978. július 31-ig küldjék meg a Hadtudományi Szakbizottságnak (Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, 1581 Bp., Pf.: 15.).

8. A pályázáshoz mellékelni kell:

a) a kidolgozandó téma részletes tematikai tervét (külföldi aspirantúra esetén idegen nyelven is) három példányban;

b) részletes önéletrajzot (külföldi aspirantúra esetén idegen nyelven is) 2—2 példányban;

c) az egyetemi, akadémiai (főiskolai) végzettséget igazoló oklevél másolatát;

d) ha a pályázó megfelelő szinten szabályszerű nyelvvizsgát vagy filozófiai vizsgát tett, az ezt igazoló okirat másolatát;

e) a megjelent tudományos közlemények jegyzékét és azok különlenyomatait;

f) esetleg más tudományos tevékenységet feltüntető kimutatást;

g) olyan más okiratot, amelynek alapján a jogszabályok szerint valamilyen felmentés adható;

h) a TMB HSzB-a által rendszeresített és pontosan kitöltött jelentkezési lapot;

i) az utolsó személyi minősítés másolatát.

9. A belföldi levelező aspirantúrára pályázók az előző bekezdés a) pontjában foglalt tematikai tervükhöz kiegészítésként tájékoztatást adnak arról is, hogy a téma kidolgozásában milyen előrehaladást értek el és a befejezéshez mennyi időtartamú rendkívüli szabadság engedélyezését kérik.

10. A pályázók 400,— Ft pályázati díjat fizetnek be a Tudományos Minősítő Bizottság által rendelkezésre bocsátott befizetési lapon, melynek igazoló szelvényét a pályázathoz csatolni kell.

11. A határidő után beadott, vagy nem kellően felszerelt kérelmeket a Tudományos Minősítő Bizottság nem veszi figyelembe.

A pályázattal kapcsolatos kérdésekről a Hadtudományi Szakbizottság titkárságán (ZMKA, tel.: 333-460) lehet érdeklődni. Itt vehető át a pályázatra való jelentkezéshez rendszeresített jelentkezési lap is.

A belsővédelmi témákkal kapcsolatos pályázás részleteire vonatkozó szabályokról a BM Tudományszervezési Osztály külön tájékoztatót ad ki.

12. A Tudományos Minősítő Bizottság a pályázat eredményéről 1979. február 28-ig értesíti az érdekelteket.

Tudományos Minősítő Bizottság
Hadtudományi Szakbizottsága

Közlemény

A BM ORFK
Közbiztonsági és Közlekedési
Csoportfőnökség

k ö z l e m é n y e

A svájci hatóságok a korábban érvényben lévő gépjárművezetői engedélyek helyett 1977. január 1-től új gépjármű vezetői engedélyeket rendszeresített.

Az újonnan rendszeresített vezetői engedélyek magyar nyelvű fordítását az alábbi melléklet tartalmazza:

4. oldal

Hatósági határozatok bejegyzése

- 01 Speciális feltételek
- 02 A vezetőnek szemüveget, vagy kontakt lencsét kell viselnie
- 03 Csak a jelzett járművet vezetheti
- 04 Csak automata sebességváltós járműre érvényes
- 05 Csak olyan járműre érvényes, amelynek összsúlya nem haladja meg a 800 kg-ot
- 06 Csak akkumulátorral hajtott járműre érvényes
- 07 Távolsági útvonalon járó „D” kategóriára
- 08 Orvos/Sürgős jelzésre érvényesítve
- 09 Gyullékonyanyag és üzemanyagot szállító járműre érvényes
- 10 Robbanóanyag szállításra érvényes
- 11 Vegyi anyagokat szállító jármű vezetésére érvényes

Figyelmeztetés

Ha a közölt adatokban változás történik, vagy más Kantonba költözik, akkor ezt egy új vezetői engedélyben kell rögzíteni 14 napon belül.

1. oldal

SVÁJCI ÁLLAMSZÖVETSEG**VEZETŐI ENGEDÉLY**

Kiadta:

Berni Kanton Közlekedésbiztonsági Hivatala

Schermenweg
3001 Bern

Lásd: a 4. oldal előírásait.

2. oldal

Név		
Foglalkozás		
Lakhely		
Születési dátum		
Születési hely		
AHV/reg. szám		
Kiállították Bernben		
Új lakcím		
Sajátkezű aláírás		
Szám:		
Fénykép		

3. oldal

Kategória	Vizsga időpontja
A Egyhengeres motorkerékpár 125 cm ³ fölött	
A1 Kismotorkerékpár és motorkerékpár 125 cm ³ -ig	
B 3,5 tonna összsúlyú járműre és olyan járműre, amelynek 8 ülése van, a vezetői ülést nem számítva	
B1 B kategóriájú járművek, amelyeket bérfuvarozásra használnak	
C Kereskedelmi szolgáltatást végző járművek, amelyek összsúlya több mint 3,5 tonna	
C1 Tűzoltó felszereléssel ellátott lassan mozgó járművek vezetésére	
D Olyan nehéz jármű vezetésére, amelyben a vezető ülésén kívül több mint 8 ülőhely van	
D1 Bérfuvarozásra használt minibusz vezetésére	
E Pótkocsit vontató B, C, D kategóriákra	
F 40 km/óránál nem nagyobb sebességgel közlekedő járművek vezetésére, személyszállítás tilos	
G Mezőgazdasági járművek vezetésére — Trolleybusz vezetésére	
Hatósági bejegyzések (lásd: 4. oldal)	

Jogesetek

148.

A KRESZ rendelkezései nem értelmezhetők oly kiterjesztően, hogy a gépkocsivezetőnek italbolt közelében mindig számítania kell arra, hogy itt személyek esetleg meggondolatlan közlekedési magatartást tanúsítanak, s ezért ebből az okból a sebességet megfelelően mindig csökkenteni kell (Btk. 194. §, KRESZ 26., 43. §).

A járásbíróság ítéletével a terheltet halálos közúti baleset gondatlan okozásának büntette miatt 1 évi és 2 hónapi szabadságvesztésre és a járművezetéstől 2 évi eltiltásra ítélte.

A másodfokon eljáró megyei bíróság ítéletével az első fokú ítéletet annyiban változtatta meg, hogy a szabadságvesztés tartamát 9 hónapra leshallította.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt 1976. szeptember 2-án 19 óra tájban személygépkocsijával a 3. számú főútvonalon K. község belterületén közlekedett kb. 64–67 km/óra sebességgel. A gépkocsi aszimmetrikusan beállított lámpái közül tompított fény mellett a jobb oldali 40 méterre, a bal oldali 25–30 méterre világított előre. A baleset helyszínétől G. felé 30 méterre egy vendéglő van, amelyről a terhelt is tudott. A közvilágítás rendkívül gyér, így az úttest teljes szélességében sötét. Korábban a vendéglőben italozó sértett a terhelt haladási irányának megfelelő bal oldalról lépésben kezdett áthaladni az úttesten, és mozgását az út bal oldali térfelének közepén a terhelt csak kb. 25 méterről észlelte. Erőteljesen fékezett és mintegy 8 méteres féknyomot hagyva, a gépkocsi bal oldali elejével a sértettet elütötte. A sértett súlyos koponyasérülést szenvedett és a helyszínen meghalt.

Az ítélet ellen megalapozatlanság miatt emelt törvényességi óvás alapos.

Az első fokú bíróság a baleseti helyzet kialakulását abból a szempontból vizsgálta, hogy bár a lakott területen belül a személygépkocsi megengedett legmagasabb haladási sebessége 60 km/óra, mégis az adott esetben ez a maximált érték nem lehet irányadó, mert a terhelt által is tudottan a közelben egy italbolt volt, és ezért a járművezetőnek itt mindig számítania kell arra, hogy itt személyek esetleg meggondolatlan közlekedési magatartást tanúsítanak. Ennek megfelelően a fokozott figyelem nagyobb mértékű sebességcsökkentést igényelt volna. A szakértő szerint is a baleset 50 km/óra haladási sebesség mellett elkerülhető lett volna.

Az első fokú bíróság fenti megállapítása azonban téves.

A műszaki szakértő a szakvéleményében csupán a teljesség kedvéért tett olyan megállapítást, hogy a baleset 50 km/óra sebesség mellett lett

volna elkerülhető. E megállapításnál döntő szerepet játszott az, hogy a sértett a gépkocsi előtt milyen távolságról kezdte meg az áthaladást. Nyilvánvaló ugyanis, hogy amennyiben ez a távolság egyre csökken, úgy ennek függvényében lesz alacsonyabb az elhárításhoz szükséges sebességérték nagysága is.

Tévedett akkor is, amikor arra a következtetésre jutott, hogy egy közeli italboltból alkalmasint itt személyek kerülhetnek az úttestre, és ezért a gépkocsivezetőknek ezzel számolniuk kell, így az italboltok mellett a haladási sebességet ennek megfelelően kell megválasztani.

Kétségtelen, hogy a KRESZ 43. §-a (4) bekezdésének b) pontja szerint a vezetőnek fokozottan figyelnie kell az úttesten „más ok” miatt — amely lehet ittasság is — a saját biztonságára ügyelni felismerhetően nem képes személyekre. Ezt a szabályt azonban nem lehet oly mértékben kiterjesztően értelmezni, ahogy azt az első fokú bíróság tette, mert erre egyrészt nincsen törvényi alap, másrészt a közlekedési rend szellemével, a zavartalan közlekedéshez fűződő érdekekkel is ellenkező.

A bűnügy irataiból kitűnően a szakértő a terhelt haladási sebességét 64–67 km/óránál állapította meg. A védelem által becsatolt műszaki jellegű kifogásokból kitűnően azonban a sebességi adat megállapításánál egy egyszerű szorzási hiba keletkezett, amelynek kiküszöbölése után a helyes sebességérték kb. 58 km/óra. A másodfokú bíróság a védelemnek ezt az észrevételét alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint ugyanis a szakértő a sebesség kiszámításánál azt is figyelembe vette, hogy az elhalt sértett rendkívül súlyos testalakátú volt, így a vele való ütközés jelentős sebességcsökkenést eredményezett.

A másodfokú bíróságnak ez az álláspontja azonban csupán feltételezésen alapszik, a szakértő ugyanis ilyen nyilatkozatot nem tett. Ilyen körülmények között pedig gondosan vizsgálni kellett volna, hogy az említett sebességcsökkentő tényező valóban szerepet játszott-e és ha igen, milyen mértékben. Amennyiben ugyanis a védelem által becsatolt műszaki szakvélemény a haladási sebességet érintően alapos, úgy a KRESZ 26. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írt szabályszegés a terhelt terhére nem róható.

Nem tisztázták a bíróságok, hogy a gépkocsi aszimmetrikusan beállított bal oldali lámpája tompított világítás esetén ténylegesen milyen felületet világított be. Amennyiben az alkalmazott sebesség valóban nem haladta túl a 60 km/órát, sőt annál kevesebb volt (58 km/óra), úgy a féktávolság 7 m/sec lassulás mellett kb. 35 méter. Amennyiben a bal oldali lámpa ezt a távolságot bevilágítja, úgy a KRESZ 26. §-a (4) bekezdésének a) sérelméről sem lehet szó. Az a körülmény, hogy a terhelt a veszélyhelyzetet kb. 28–29 méterről észlelte, a helyszínen hátrahagyott nyomok alapján hozzávetőleges pontossággal visszakövetkeztethető, sőt ez a távolság a tényleges

sebesség értékcsökkenése esetén még kevesebb is lehet.

A fenti hiányosságok és felderítetlenségek a megállapított ítéleti tényállást megalapozatlanná tették. Ezért az új eljárás során újabb szakértői szakvélemény beszerzésével is részletes tényállást kell megállapítani. Csak ezután lesz abban a helyzetben az első fokú bíróság, hogy a terhelt bűnössége és a szükség esetén alkalmazandó büntetés kérdésében megnyugtató döntést tudjon hozni.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogerős ítéleteket hatályon kívül helyezte és az ügyet új eljárásra a járásbírósághoz visszaküldte. (Legf. Bír. B. törv. V. 943/1977. sz.)

149.

Útkereszteződésben az áthaladási elsőbbségadásra kötelezett jármű vezetőjének kötelessége a főútvonal forgalmának gondos megfigyelése, és a védett útvonalra való ráhajtás előtt nem elég feltételezni az ott közlekedő járműnek haladási irányát, hanem erről meggyőződést kell szereznie [Btk. 194/A. § (1) bek, KRESZ 28. § és Függelék III/b. pont].

A járásbíróság a terheltet súlyos testi sértést okozó, gondatlanul elkövetett közlekedési vétség miatt 3000 forint pénzbüntetésre ítélte.

Az első fokú ítéletben megállapított tényállás lényege a következő.

A terhelt a város belterületén a helyijáratú autóbusszal közlekedett. Az „Állj! Elsőbbségadás kötelező!” jelzőtábla rendelkezéseinek megfelelően megállt és tájékozódott a védett útvonal forgalmáról, amelyen útját balra nagy ívben kanyarodva kellett folytatnia. Észlelte, hogy tőle balról, az út belső forgalmi sávjában egymás után két személygépkocsi, míg a külső sávban egy tehergépkocsi közlekedik. A tehergépkocsi a belső forgalmi sávból haladt át a külső forgalmi sávba és ehhez jobbra irányjelzést alkalmazott, majd ezt a sávváltoztatás befejezése után még kb. 20 méteren keresztül továbbra is használta és csak a kereszteződés közelében szüntette meg az irányjelzést. A tehergépkocsi egyébként mintegy 50 km/óra sebességgel közeledett.

A terhelt elengedte a két személygépkocsit, majd az autóbust abban a feltevésben indította el, hogy az irányjelzést használó tehergépkocsi jobbra kis ívben kíván bekanyarodni. A tehergépkocsi vezetőjének azonban ilyen szándéka nem volt, az irányjelzést csupán a sávváltoztatás miatt használta, egyenesen tovább haladni kívánt, és amikor a kereszteződésben eléje haladó autóbust észlelve erőteljesen fékezett, kormányát balra rántotta és kb. 12 méteres féknyom hátrahagyása után oldalirányba is megpördülve az autóbusszal oldalának ütközött. A baleset követ-

kezteben a tehergépkocsi vezetője 8 napon túl, míg az autóbussz egyik utasa 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. A társadalmi tulajdonban mintegy 650 000 forint kár keletkezett.

Az első fokú bíróság megállapította, a baleset-hoz hozzájárult az is, hogy a tehergépkocsi túlzottan hosszasan irányjelzést alkalmazott, valamint hátsó fékjének hatása nem volt kielégítő.

A megyei bíróság mint másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a terheltet az ellene emelt vád alól felmentette, mert nem követett el bűncselekményt. Ítéletének indoklásában kifejtette, a baleset a terheltet megtevésztő irányjelzéssel, továbbá a tehergépkocsi fékberendezésének hibás működésével állt okozati összefüggésben, ezért a terhelt terhére nem róható az elsőbbség meg nem adása.

A járásbíróság ítéletének a büntetést kiszabó, része, illetve a másodfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezése miatt a terhelt terhére emelt törvényességi óvás alapos.

A járásbíróság által megállapított ítéleti tényállás megállapításai — a lényegét illetően — helyesek és az abban észlelhető kisebb hiányosságok, amelyeknek kizárólag a sértetti közrehatás szerepét illetően van jelentőségük, a tényállást nem teszik megalapozatlanná.

Az eljárás adataiból azonban egyértelműen megállapítható, hogy amikor a terhelt által vezetett autóbussz megindult, a balról közeledő tehergépkocsi irányjelzője már nem működött és sebessége változatlan volt, továbbá a helyszínen talált nyomokból az is kitűnik, hogy a tehergépkocsi az ütközés helyétől legalább 32–34 méterre lehetett, amikor észlelhette az autóbussz elindulását.

Mivel egy kifogástalanul működő fékberendezés (5 m/sec lassulást elérni tudó) és 50 km/óra sebességgel haladó jármű tényleges féktávolsága kb. 33–34 méter, így a behaladásra akkor került sor, amikor a tehergépkocsi — tényleges sebességéhez képest — az autóbusszhoz viszonyítva féktávolságon belül avagy annak határán volt.

Az első fokú bíróság az említett tények birtokában helyesen állapította meg a terhelt büntetőjogi felelősségét a létrejött baleset miatt, a büntetés kiszabásánál azonban a helytelenül értékelt és nem megfelelően tisztázott tényezőkre visszavezethetően súlytalan joghátrányt alkalmazott.

A másodfokú bíróság ítélete viszont — elsősorban a közlekedési szabályok téves szemléletű értékeléséből folyóan — törvényt sértő.

A másodfokú bíróság tévesen jutott arra a megállapításra, hogy a terhelt arról győződött meg: „a tehergépkocsi vezetője jobbra kanyarodási szándékot jelez”.

A tehergépkocsi vezetőjének az eseményekből kitűnően ilyen szándéka egyáltalán nem volt, és

így a terheltnek csupán megfelelően alá nem támasztott feltevése alakulhatott ki e vonatkozásban, amelynek realitásáról kötelessége lett volna meggyőződnie.

Amikor ugyanis a külső sávban közlekedő jobb oldali irányjelzőt működtető tehergépkocsit észlelte, az még jelentősebb távolságra volt a kereszteződéstől. Az irányjelző alkalmazása viszont — amint a KRESZ 29. §-ának (1) és (2) bekezdéseiből kitűnik — távolról sem csupán a terhelt által feltételezett közlekedési manőver szándékát lett volna hivatott jelezni. Egyébként ahhoz nyilván szükség lett volna a jármű sebességének csökkentésére is, amelyre viszont egyáltalán nem került sor. Ezért nem iratellenes, hanem helyes ténybeli következtetéssel szögezte le az első fokú bíróság azt, hogy a közlekedő jármű sebességét a terhelt nem figyelhette meg.

Mindezen — a kellő körültekintés elmulasztására visszavezethető — terhelti felelőtlenség mellett a másodfokú bíróság alaptalanul hivatkozott a bizalmi elvre, mivel az eleve gondatlanul eljáró járművezető mások szabályszerű magatartásában okszerűen nem bízhat.

Az elsőbbségadásra kötelezett jármű vezetőjét kötelességként terheli a főútvonal forgalmának gondos megfigyelése és a tényleges helyzetről történő meggyőződése. A helyzetfelismerésnél tehát semmiféle feltételezés nem lehet elegendő, különösen ha egy tényezőt más konkrét körülmények hiányában többféleképpen is lehet értelmezni.

A tehergépkocsi fékhiányosságainak az adott esetben nem a baleset tényleges létrejötténél, hanem, — mint az a már kifejtettekből következik — legfeljebb az ütközés intenzitásánál lehetett szerepe.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság tévesen jutott olyan végkövetkeztetésre, hogy a balesetet nem a terhelt szabályszegése, hanem a megtévesztő irányjelzés és fékhiba eredményezte, minthogy a baleset kizárólag a KRESZ 28. §-a (2) bekezdésének b) pontjában írt rendelkezés gondatlan megszegésével elkövetett terhelti magatartás miatt következett be.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság Be. 290. §-ának (1) bekezdése értelmében a törvénysértést megállapította, az említett határozatokat pedig hatályon kívül helyezte, a terhelt bűnösségét súlyos testi sértést okozó gondatlanul elkövetett vétségben állapította meg, s ezért öt 15%-os bírságcsökkentéssel járó 10 hónapi javító-nevelő munkára ítélte, mely büntetési nemnek és időtartamának megválasztásánál elsősorban a létrejött veszélyhelyzet nagyságát értékelte meghatározóként (Legf. Bír. B. törv. F. 837/1977. sz.).

152.

A jármű jogtalan használata végett elkövetett lopás nem valósul meg, ha a gépjármű használata nem az elvételt megvalósító, hanem a tulajdonos érdekében történik [Btk. 291. § (2) bek.].

A lopás büntette és közlekedési vétség miatt a terhelt ellen indított bűnügyben a járásbíróság ítéletét a megyei bíróság megváltoztatta, a vádlottat a lopás bűntettének vádja alól felmentette, a terhére fennmaradó közlekedési vétség miatt pedig 4000 forint pénzbüntetésre ítélte.

Az első fokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a vádlott — aki hivatásos gépkocsivezető — reggel ittas állapota miatt nem állt munkába. Eltávozván munkahelyéről a vállalatnál találkozott két ismerőssel, akik tehergépkocsin italféleséget szállítottak a vállalat telephelyére. A vádlott segédkezett az áruk felrakásában és segíteni akart a lerakásban is. Utközben egy bolt előtt megálltak, s ott társai vásároltak. A vádlott ezalatt egyedül maradván, a motort beindította és a gépkocsit a vállalat kb. 250 méter távolságra levő telephelyére vezette. Ott a gödrös udvaron áthaladva, a kocsirol 7 kar-ton italáru leesett és összetört, s ezáltal 2257 forint kár keletkezett.

Az irányadó tényállás alapján az első fokú bíróság helyesen vont le következtetést a vádlott bűnösségére az ittas állapotban való járművezetéssel elkövetett közlekedési vétség tekintetében.

Tévedett azonban akkor, amikor a vádlott bűnösségét a Btk. 291. §-ának (2) bekezdése szerinti lopás bűntettében is megállapította. Az első fokú bíróság nem vizsgálta körültekintő alapos-sággal, hogy a vádlott magatartása kimeríti-e a bűncselekmény tényállásának elemeit.

A megyei bíróság álláspontja szerint a gépjármű jogtalan használatával elkövetett lopás céltázas bűncselekmény, amelynek célja a gépjármű jogtalan használata. Nem minden használat valósítja meg a bűncselekményt, így pl. nem valósul meg ez a bűncselekmény, ha az elkövető tévedésben van a tekintetben, hogy a gépjárművet rábízták-e. A használat mibenléte nem közömbös. Ebből a szempontból a jogtalan használaton nyilvánvalóan olyan használatot kell érteni, amely az elkövető valamilyen érdekének felel meg, annak kielégítését szolgálja. Ha viszont az elkövető a gépjárművet nem a saját, hanem a tulajdonos érdekeinek megfelelően használja, a bűncselekmény nem valósul meg még akkor sem, ha azt a tulajdonos engedélye nélkül tette.

Az adott esetben a vádlott a gépjárművet illetéktelenül, a tulajdonos engedélye nélkül vezette, de nem akarta használni, hanem a tulajdonos érdekeit szolgálva a gépkocsit rendeltetési helyére vitte. Ennélfogva a tulajdonosnak a gép-

jármű használatával kapcsolatos érdeke nem szenvedett sérelmet.

Következésképpen a vádlott a Btk. 291. §-ának (2) bekezdése szerinti lopás büntettét nem követte el, ezért a megyei bíróság az első fokú ítéletet a Be. 260. §-a alapján megváltoztatta és a vádlottat a lopás büntette miatt ellene emelt vád alól a Be. 214. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján felmentette.

A vádlott részbeni felmentésének eredményeként új büntetés kiszabása vált szükségessé. Ez-

zel kapcsolatban az egyébként helyesen értékelt bűnösségi körülmények mellett arra tekintettel, hogy a vádlottat segítő szándék vezette, ellene eddig még semmiféle kifogás nem merült fel, közlekedési magatartása sem esett kifogás alá, a megyei bíróság megítélése szerint a büntetés célja adott esetben pénzbüntetés kiszabásával is elérhető. Ezért a vádlottat a Btk. 68. §-a (2) bekezdésének e) pontjában írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával 4000 forint pénzbüntetésre ítélte. **(Debreceni Megyei Bíróság 2. Bf. 847/1977. sz.)**